

2023-03-16
S2023/01043 (delvis)

Socialdepartementet

E-hälsomyndigheten
Box 913
391 29 Kalmar

Uppdrag att föreslå ett statligt digitalt stöd för fysisk aktivitet på recept (FaR)

Regeringens beslut

Regeringen ger E-hälsomyndigheten i uppdrag att genomföra en förstudie för att undersöka och lämna kostnadseffektiva samt ändamålsenliga förslag för ett digitalt stöd med syfte att stödja ökad förskrivning och uppföljning av fysisk aktivitet på recept (FaR) samt för att främja ökad följsamhet till förskrivna FaR.

E-hälsomyndigheten ska också samarbeta med Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i deras uppdrag att fördela medel till regionerna, stödja ökad förskrivning av FaR samt främja en ökad följsamhet till förskrivna FaR (S2023/01044). Vidare ska E-hälsomyndigheten samverka med Yrkesföreningar för fysisk aktivitet (YFA) som ansvarar för kunskapsstödet FYSS (fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling), inbegripet eFYSS, som är de delar av FYSS som finns tillgängliga digitalt.

E-hälsomyndigheten ska senast den 1 oktober 2023 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). E-hälsomyndigheten ska senast den 29 februari 2024 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). I denna redovisning ska kostnadsberäkningar för förslagen anges. Eventuella förslag i denna del ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva.

För uppdraget får E-hälsomyndigheten under 2023 använda 3 000 000 kronor. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2023 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till

folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 21 Fysisk aktivitet på recept. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2024 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisningar, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Fysisk aktivitet främjar en god hälsa, men är också viktigt för att förebygga och behandla sjukdomar. Fysisk aktivitet på recept (FaR) är en metod som har utvecklats i Sverige. Metoden är ett användbart verktyg för hälso- och sjukvården.

Regelbunden fysisk aktivitet påverkar kroppens alla vävnader och flera studier visar ett samband mellan ökad fysisk aktivitet och minskad sjuklighet och för tidig död. Omkring 60 procent av den vuxna befolkningen i världen anses inte vara tillräckligt fysiskt aktiva för att upprätthålla en god hälsa. Fysisk inaktivitet är ett stort folkhälsoproblem även i Sverige då 42 procent av männen och 46 procent av kvinnorna inte anses vara tillräckligt fysiskt aktiva. När det gäller barn är 12 procent av flickorna och 17 procent av pojkarna tillräckligt fysiskt aktiva. Fysisk aktivitet har även positiv inverkan på den psykiska hälsan. Det är vanligt att äldre personer lider av psykisk ohälsa och fysisk aktivitet är en viktig del för att motverka det samt för att förebygga och bryta ofrivillig ensamhet och isolering. Flera målområden i folkhälsopolitiken syftar till att utveckla hälsofrämjande insatser i samhället bland annat genom att skapa förutsättningar för att öka den fysiska aktiviteten i befolkningen. Fysisk aktivitet är en evidensbaserad effektiv behandling av flera kroniska sjukdomar som medför få biverkningar eller risker.

FaR är ett konkret verktyg för hälso- och sjukvården att använda för att främja fysisk aktivitet i befolkningen. En viktig aspekt vid förskrivning av fysisk aktivitet är att stödja personens motivation. Det finns ett vetenskapligt stöd för att FaR fungerar som metod för att öka den fysiska aktivitetsnivån.

Genom FaR blir den fysiska aktiviteten en del av behandlingen och anpassas till patientens individuella förutsättningar och önskemål. Det mest centrala i FaR är att allt arbete utgår från den enskilde. Kunskapsstödet FYSS utgör grund för ordinationen.

Folkhälsomyndigheten har under 2022 publicerat rapporten FaR i Sverige – En beskrivning av regionernas arbete med metoden Fysisk aktivitet på recept. I rapporten belyser Folkhälsomyndigheten olika hinder i arbetet med FaR. En del hinder är kopplade till brister i tekniken, bland annat komplicerade journalsystem och uppföljningssystem. Regionerna anger att dessa system behöver bli mer användarvänliga för att underlätta arbetet med FaR. Det uttrycks dessutom en önskan om att dokumentationen för FaR ska samordnas nationellt så att den utförs på ett mer enhetligt sätt.

Närmare beskrivning av uppdraget

Regeringens ambition när det gäller framtidens FaR är att uppnå en jämlik användning av FaR mellan regioner och patientgrupper. Vidare anser regeringen att en ökad förskrivningsgrad ska leda till att alla patienter som kan ha nytta av FaR ska erbjudas detta. En viktig utgångspunkt är en enhetlig dokumentation som möjliggör nationell uppföljning både av förskrivning och följsamhet.

Det finns sannolikt likheter mellan den process och de stödsystem som används vid förskrivning av läkemedel och det system som kan komma att bli aktuellt för FaR, vilket ska beaktas i uppdraget. En annan viktig utgångspunkt är att förslagen utgår från de ambitioner som regeringen har i fråga om en reformerad digital infrastruktur för vården. Det ingår i uppdraget att beakta FYSS som kunskapsstöd och undersöka hur innehållet bäst görs tillgängligt digitalt. Yrkesföreningar för fysisk aktivitet (YFA) kommer genom ett särskilt regeringsbeslut ges möjlighet att rekvirera medel för att kontinuerligt uppdatera kunskapsstödet FYSS samt fortsätta arbetet med att tillgängliggöra innehållet digitalt.

Regeringen anser att det är viktigt att även kommunal hälso- och sjukvård kan omfattas av denna satsning på FaR. E-hälsomyndigheten ska beakta detta i arbetet med uppdraget.

För att långsiktigt öka förskrivningen av och följsamheten till FaR beräknar regeringen att 75 000 000 kronor avsätts under 2024 och 100 000 000 kronor

årligen fr.o.m. 2025 under förutsättning att riksdagen har anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Erika Borgny

Statsrådsberedningen/Internrevisionen
Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Socialutskottet
Folkhälsomyndigheten
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner
Yrkesföreningar för fysisk aktivitet